

LIETUVOS ARCHEOLOGIJOS DRAUGIJOS 2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2017 m. Lietuvos archeologijos draugijai (toliau – Draugija) priklausė 239 nariai: 220 nariai, 6 nariai-rėmėjai ir 13 garbės narių. Draugijos veiklą paskutinius metus koordinavo 2016 m. gruodžio 2 d. išrinkta 9 narių Taryba su pirmininku ir pavaduotoju. Įgyvendintų projektų administravimo lėšos sudarė galimybę terminuotam laikotarpiui įdarbinti 2 asmenis: projektų koordinatorę Eglę Marcinkevičiūtę (sausio-kovo mėn.) bei finansininkę Nataliją Tichomirovą (rugsėjo-lapkričio mėn.). Korespondencija buvo kreipiama į Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Archeologijos katedrą, Tarybos posėdžiai vykdyti Lietuvos nacionaliniame muziejuje.

Draugijos Taryba vadovavosi Įstatais ir Visuotinio susirinkimo metu patvirtinta veiklos programa, kurios pagrindiniai veiklos rezultatai atitinkamai yra šie:

2017 m. Draugijos parengti ir išleisti leidiniai

1. Kasmetinis leidinys „*Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2016 metais*“ (vyr. red. G. Zabiela). Parengta bei išleista 400 leidinio egzempliorių, kuriais aprūpinti straipsnių autoriai, Draugijos nariai, viešosios ir mokslo institucijų bibliotekos. Leidinys taip pat yra sukeltas ir viešai publikuojamas internetinėje svetainėje www.atl.lt. Knygos leidyba dalinai finansuota Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos lėšomis.
2. Informacinis leidinys „*Baltų piliakalniai: nežinomas paveldas*“ (sud. M. Vitkūnas, G. Zabiela). Leidinys parengtas ir išspausdinta 3 kalbomis (lietuvių, rusų, anglų k.) po 1000 egz. kiekviena kalba. Leidinyje pateikiami pagrindiniai duomenys apie piliakalnius visame kadaise baltų apgyventame areale – ne tik Lietuvoje, bet ir Baltarusijoje, buvusioje Prūsijos teritorijoje, atitinkamose Latvijos, Lenkijos ir Rusijos teritorijose, kuriose yra paplitę baltiški piliakalniai. Knygos leidyba dalinai finansuota BĮ Lietuvos kultūros taryba lėšomis.
3. Knyga „*Lietuvos piliakalnių atlasas. IV tomas*“ (sud. Z. Baubonis, D. Stončius, E. Šatavičius, G. Zabiela). Leidinys, kuriame apibūdinami per 2006-2017 m. laikotarpį surasti 92 nežinomi piliakalniai, išleistas 1000 egz. Leidiniais neatlygintinai aprūpinti visi Lietuvos saugomų teritorijų padaliniai, viešosios ir mokslo institucijų bibliotekos, Draugijos nariai.

Įgyvendintos konferencijos ir kiti renginiai:

1. 2017 m. lapkričio 24-25 d. Palangos kurorto muziejuje (viloje „Anapolis“) įgyvendinta tarptautinė mokslinė konferencija „*Naujausi archeologiniai tyrinėjimai*“, kurioje mokslinius pranešimus skaitė užsienio mokslininkai iš Latvijos, Ukrainos ir Baltarusijos bei 9 pranešėjai iš Lietuvos. Dalyvių skaičius – 91. Antrąją dieną dalyviai lankė Klaipėdos krašto piliakalnius.
2. 2017 m. spalio 19-21 d. Vilniuje ir Klaipėdoje įgyvendinta tarptautinė mokslinė konferencija „*Piliakalniai. Nuo atsiradimo iki šių dienų*“ (kartu su Vilniaus ir Klaipėdos universitetais). Mokslinėje programoje buvo numatyti 32 moksliniai pranešimai, antrąją konferencijos dieną dalyviams suorganizuota ekskursija.
3. 2017 m. vasario-balandžio mėnesiais įgyvendinti 14-ieji *Marijos Gimbutienės skaitymai* (kartu su Lietuvos nacionaliniu muziejumi). Renginio programoje dvylika pranešėjų per penkis vakarus supažindino klausytojus su įvairių laikotarpių paminklais ir radiniais, laboratoriniais tyrimais bei naujausiais eksperimentais.
4. 2017 m. gruodžio 6 d. Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejuje vyko projekto „*Atgimę senieji archeologiniai filmai*“ pristatymas ir projekto metu skanuotų filmų apie Apulės ir Impilties piliakalnių tyrimus filmų premjera visuomenei.
5. 2017 m. gruodžio mėn. 8 d. Vilniaus universitete įgyvendintas seminaras „*Metalo iešikliai Lietuvos archeologijoje*“ (kartu su Metalo iešiklių naudotojų klubu). Tai pirmasis tokio pobūdžio seminaras, kurio metu tiek klubo nariai, tiek archeologai-profesionalai dalijosi patirtimi, metodikos rekomendacijomis ir kitomis aktualiomis temomis (viso perskaityti 6 pranešimai).

Interneto svetainė, informacinės duomenų bazės:

2017 m. Draugija iš pagrindų atnaujino internetinę svetainę (www.lad.lt), perkėlus duomenis į naują sistemą, ji tapo patogesnė naudotis ir mobiliaisiais įrenginiais. Deja, trunkantys programavimo ir informacijos perkėlimo darbai, įtakojo tai, jog virtuali biblioteka, LAD narių biografijos nebuvo pasiekiamos vartotojams ilgą laiką, o ataskaitų duomenų bazės tvarkymo darbai atidėti 2018-metams. Lietuvos mokslo tarybos parama suteikė galimybę pradėti LAD narių biografijų atnaujinimo darbus, kurie tęsiami ir 2018 m. Nepaisant technologinių problemų, duomenų bazė *Lietuvos archeologijos virtuali biblioteka* buvo papildyta dar neskelbtomis 700 piliakalnių kompleksų tyrimų ataskaitomis, kurias pavyko gauti iš įvairių organizacijų – muziejų, regioninių parkų, privačių kolekcijų, Kultūros paveldo centro bibliotekos. Minint 2017-uosius Piliakalnių metus taip pat atnaujinta ir duomenų bazė www.piliakalniai.lt – įdiegtas interaktyvus žemėlapis, duomenys buvo nuolat pildomi archeologinių radinių nuotraukomis, naujų piliakalnių duomenimis. Visų svetainių domenų mokesčiai padengti projektinėmis lėšomis.

Konkursai:

1. 2016-ųjų metų *Geriausiais metų archeologas* paskelbti prof. habil. dr. Albinas Kuncevičius ir Agnė Žilinskaitė už 22-ojo Europos archeologų asociacijos kongreso iniciavimą ir sėkmingą įgyvendinimą Lietuvoje.
2. 2017-aisiais metais atnaujinta idėja tęsti ir kasmet organizuoti *Archeologinio paveldo išsaugojimo, pritaikymo ir sklaidos iniciatyvų konkursą* (kartu su Kultūros paveldo departamentu). Pirmieji konkurso nugalėtojai apdovanojami 2018 m. balandžio 18 d. – Tarptautinę paminklų ir paminklinių vietovių apsaugos dieną.
3. 2017 m. apdovanota 2016-ųjų metų *Informatyviausia metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita* - Kernavės apylinkių (Elektrėnų, Širvintų r. ir Vilniaus r. sav.) archeologinių žvalgymų 2016 m. ataskaita (autorius – dr. Rokas Vengalis).
4. Deja, pastaraisiais metais nesulaukus aktyvaus studentų dėmesio ir dalyvavimo, konkursas *Geriausias studento archeologo mokslinis darbas* nebuvo organizuojamas.

Kitos iniciatyvos:

1. 2017 m. balandžio 8 d. vyko pirmoji Nemenčinės piliakalnio tvarkymo kartu su Draugijos nariais akcija. Jos metu pašalinta dalis menkaverčių medžių ir krūmų nuo piliakalnio šlaitų ir aikštelės.
2. 2017 m. įgyvendinamo projekto „*Pažinkime piliakalnius*“ metu 110 Lietuvos piliakalnių paženklinėti informaciniais stendais ir QR kodais su nuoroda į konkretaus piliakalnio informaciją duomenų bazėje www.piliakalniai.lt. Veiklos įgyvendinamos kartu su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos.
3. 2017 m. pirmą kartą įgyvendinta nauja idėja – senųjų archeologinių filmų skaitmeninimas. Projektu „*Atgimę senieji archeologiniai filmai*“ buvo suskaitmeninti Vytauto Didžiojo karo muziejuje atrasti ir saugomi 2 dokumentiniai filmai apie Apuolės (1931 m.) ir Impilties (1933 m.) piliakalnių kasinėjimus. Filmai nuolat pasiekiami Draugijos internetinėje svetainėje (įgyvendinta kartu su Vytauto Didžiojo karo muziejumi).

Narystė, bendradarbiavimas

2017 m. balandžio 5 d. buvo pasirašyta nuolatinio bendradarbiavimo su Vytauto Didžiojo karo muziejumi sutartis, kuria siekiama nuolatinio bendradarbiavimo edukacinėse ir organizacinėse veiklose, Draugijos nariams suteikiama galimybė neatlygintinai lankytis muziejaus ekspozicijose bei fonduose bei papildomos dokumentacijos.

Piliakalnių metais taip pat nuolat bendradarbiaujama su LR Krašto apsaugos ministerija, tiesiogiai prisidėjusia prie informacijos apie Lietuvos piliakalnius rinkimu IV-jam Lietuvos piliakalnių atlasui.

2017 m. Draugija projektinėmis lėšomis taip pat padengė narystės Europos archeologų asociacijoje mokesčius už 2017 ir 2018 metus.

Draugija taip pat buvo užregistruota Švietimo ir mokslo ministerijos AIKOS sistemoje, jai suteiktas neformalaus švietimo teikėjo statusas, įgalinantis vykdyti įvairius neformalaus suaugusiųjų ir vaikų švietimo ir kvalifikacijos kėlimo mokymus.

Kita

Taip pat reagavo į įvairių kultūros paveldo apsaugos srityje veikiančių institucijų kreipimus ir prašymus (registruoti 25 oficialūs raštai). Draugijos narė dr. Justina Poškienė draugijos Tarybos deleguota ir išrinkta dalyvauti Aukštojo mokslo tarybos veikloje. Draugijos teikti nominantai buvo apdovanoti Piliakalnių metų medaliais (kartu su Kultūros ministerija). Du Draugijos nariai pakviesti dalyvauti Kultūros ministerijos darbo grupėje dėl Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo naujos redakcijos projekto parengimo (A. Kuncevičius, G. Zabiela). Tai pat Draugija teikė (kartu su Draugijos nariais) pastabas naujai Archeologinio paveldo tvarkybos reglamento redakcijai, reagavo ir teikė informaciją kitoms kultūros paveldo srityje veikiančioms institucijoms, įstaigoms.

Apibendrinant Draugijos 2017 m. rezultatus, galima teigti, kad Draugija įgyvendino gairėse nustatytas veiklas didžiąją jų apimtimi, buvo akyvi naujų idėjų įgyvendinime ir viešojoje mokslo formavimo bei teisėkūros srityje. Finansiškai Draugija veikė taip pat pelningai. 2018-aisiais metais bus siekiama išlaikyti Draugijos rezultatyvumą.

Pritarta

Visuotiniame Draugijos narių susirinkime Vilniuje

2018 m. balandžio mėn. 20 d.

Draugijos Tarybos pirmininkė

Agnė Žilinskaitė

2018 m. balandžio mėn. 20 d.